

ASRA NYT

Arbejderhistorisk samling Ringkøbing amt

38.årgang

nr.1.

2021

**Nye måder at hilse på ?
Vender håndtrykket tilbage?**

SSN:0996-2939

ASRA NYT - Udgivet af ASRA
Museumsgade 32. 7400 Herning

ASRAs hjemmeside:
www.asra.dk

Formand:
Jens Erik Sørensen
Højlundparken 17
7600 Struer
Mail: formand@asra.dk

Kasserer:

Inge Marie Jensen
Stabyvej 39. Staby 6990 Ulfborg
Tlf: 23834577
mail: kasserer@asra.dk

Redaktion:

Arkivgruppen
Leo Skaaning
mail: blad@asra.dk

Arkivmedarbejdere:

Jørgen Aarestrup-Nielsen
Jørgen Markmøller
Jørn Jensen
Inga Ries Pedersen
Tove Nykjær
Gerda Olesen
Leo Skaaning
Henry Ammitzbøll

Trykt med hjælp fra
Metal Herning

Deadline for næste nr.

1.marts. 2021

Indhold:

Side. 2. Kolofon
Side. 3. Formanden har ordet
Side 4. Der har været pandemi før!
Side 9. Corona optimisme
Side 10. Ann Wåt saga
Side 13. Slid og dårlig løn
Side 14. Danmark i 50'erne
Side 16. Kanslergade forliget
Side 18. Side FH Midtvestjylland
Side 20. Generalforsamling aflyst

Forsiden:

Sprit af - brug mundbind - hold
afstand. Brug nye hilse metoder!
Vores gode danske hilse metode,
med et ordentlig fast håndtryk,
et kram, sågar et kindkys - Er det
fortid?

Nye hilse metoder er på vej.

Skal vi fremover klaske vores fød-
der sammen?

Skal albuerne røre hinanden, eller
skal vi bruge en indisk hilsen?

Godaw do,!

Redaktøren af ASRA NYT håber
når vi nu alle er blevet vaccineret,
at vi vender tilbage, og stikker næ-
ven frem igen, og giver det kram,
vi så længe har savnet både at give
og få.

Formanden har ordet

Formand Jens Erik Sørensen

ASRA vil gerne ønske alle vore medlemmer rigtig godt nytår.

Vi håber 2021 bliver et helt anderledes år, end det vi netop er gået ud af. Aflysninger af arrangementer, og lukning af Historiens Hus på grund af coronaen.

Vores første arrangement i 2021 skulle være vores generalforsamling, som vi desværre må aflyse.

Bestyrelsen vil snarest mulig finde en ny dato, når restriktionerne fra sundhedsmyndighederne ændres. Noget godt er der kommet ud af det, idet Herning Kommune har fremskyndet istandsættelse af huset, en slags iværksætning til håndværkere, der måske ville være uden arbejde. På vores etage bliver alle vinduerne skiftet ud, hvilket var hårdt tiltrængt. Vi turde ikke åbne vinduer, vi kunne risikere at de faldt ud af rammen.

Ligeledes var det enkeltglas ruder, hvilket vil sige, at det var meget koldt i lokalerne om vinteren, selv om varmeapparaterne var skruet helt

op. Om sommeren kunne man ikke åbne et vindue når det var for varmt.
- Det kommer på plads nu.

Facaderne har også fået en tur

Det har været svært for arkivmedarbejderne at skulle holde en så lang "corona ferie" som det har været. Flere har givet udtryk for, at man manglede, ikke bare arbejdet i arkivet, men også det sociale samvær man har i ASRA.

Tak til alle medarbejderne for jeres stor tålmodighed.

Vi har en udflugt til Arbejdermuseet her i foråret.

Vi kan desværre ikke sige om den bliver til noget, det er igen afhængigt af hvordan situationen ser ud til den tid. Når vi udsender datoen for vores generalforsamling, som vi regner med kan afholdes sidst i april, så sender vi også besked, om den tur ud. Indkaldelsen vil sikkert blive udsendt som mail, vi har mange mailadresser, og vil benytte os af dem, da det er temmelig dyrt at sende det med posten.

Der hvor vi ikke har mailadresser, sender vi naturligvis ud med posten. Med i denne udsendelse sender vi også kontingent opkrævningen med ud. Vi håber I vil tage godt imod den, og indbetale til kassereren. Man kan også indbetale på generalforsamlingen.

Tak til alle medlemmerne for jeres tålmodighed.

formanden

For 100 år siden var Danmark også ramt af pandemi:

Den spanske syge ramte mennesker over hele verden, da den brød ud i 1918. I Danmark mistede mere end 15.000 danskere livet på et år.

I disse uger er det en ny virussygdom, COVID-19, der er nået til Danmark, og den har på kort tid ændret danskerne hverdag.

Men selvom den aktuelle coronasituation er uden fortilfælde, så runger den ned gennem historien. Helt ned til 1918, hvor den spanske syge kom til Danmark som en farlig gæst.

Dengang var reaktionen fra myndighederne en anden end i dag. Hverdagen fortsatte uændret. Børn gik i skole, folk tog på arbejde, og biograferne og teatrene fortsatte med deres planlagte forestillinger.

Når der i dag reageres anderledes, så skyldes det blandt andet den historiske viden om tidligere epidemier.

- Når vi står overfor sådanne nye virus-epidemier, så er historiebøgerne et af vores vigtige redskaber, for historien kan fortælle os, hvad der tidligere har

virket i at forsinke og bremse smittespredningen, fortæller Lone Simonsen, der er professor i folkesundhedsvidenskab ved Roskilde Universitet og er ekspert i historiske epidemier og pandemier.

Så lad os skrue tiden tilbage til 1918 for at se, hvordan det gik til, da den spanske syge kom til Danmark.

Hvad der startede som enkelte smittetilfælde rundt om i landet i begyndelsen af sommeren 1918, blev mangedoblet som sommerdagene gik.

Sygdommen spredte sig hurtigt og aggressivt. En læge i København registrerede 842 smittede en uge i begyndelsen af juli – og 3862 ugen efter. Helt uvant måtte landets læger haste rundt i sommervarmen for at tilse influenzapatienter.

Da august gik mod sin afslutning, troede man, det værste nu var overstået.

Men da sommer blev efterår, var det svært at ignorere, at epidemien stadig havde masser af liv i sig. Den anden bølge ramte hårdt.

Den 3. november 1918 stod der intet mindre end 58 kister klar til begravelse på Assistens Kirkegård på Nørrebro i København. Og det var bare den dags begravelser.

- Sygdommen udryddede hele og halve familier over hele landet. Det har sat sit mærke på danmarkshistorien, og det er svært helt at begribe, hvor traumatiserende det må have været, fortæller Tommy Heisz, der er journalist og forfatter.

I 1918 var der ingen penicillin. Ingen antibiotika. Blev man ramt af en bakteriel lungebetændelse var det så godt som en dødsdom – og det blev det for rigtig mange af de mennesker, der blev ramt af den spanske syge. Lungebetændelse var nemlig en hyppig følgesygdom.

Det var ikke kun i Danmark, den dødelige sygdom gjorde fremtug. Fra USA i vest til de fjerneste stillehavsøer i øst blev mennesker ramt og i dag anslås det, at sygdommen på verdensplan var skyld i mere end 50 millioner dødsfald.

Med andre ord døde der fire gange så mange mennesker som følge af den spanske syge som under hele 1. verdenskrig, der i de samme måneder i 1918 fik sin afslutning.

På trods af sit navn startede den spanske syge formentlig i amerikanske militærlejre. Her noterede man i det tidligere forår 1918 de første tilfælde af sygdommen.

1. Verdenskrig buldrede stadig, og militærlejrene i Amerika var summende travle. Unge mænd blev rykket rundt fra lejr til lejr, og når de var klar til det, blev de sendt afsted til Europa med skib for at deltage i kampene.

I april nåede sygdommen til Frankrig, og derfra gik det hurtigt. Den bevægede sig væk fra militærlejrene, fra skyttegravene og fra krigslazareetterne – ind til byerne, til havnene, til togstationerne og videre rundt i verden.

Forholdsregler mod Udbredelse af

Influenza

1. Iagttag den størst mulige Renlighed.
2. Hold Haanden for Munden, naar De hoster eller nyser.
3. Pas paa, at ingen hoster, nyser eller taler ind i Ansigtet paa Dem.
4. Hold Telefontragten ren, særlig hvor den bruges af mange.
5. Sørg for god Udluftning af Værelserne.
6. Hold de raske saa vidt muligt borte fra de syge.
7. Undgaa unødvendig Besøg hos de syge.
8. Staa ikke for tidligt op efter Sygdommen.
9. Undgaa Steder, hvor mange Mennesker er samlede.
10. Udsæt større Meder og Forsamlinger.
11. Køb ikke mere end nødvendigt i Sporvogn.
12. Sørg for, at Børnene er saa meget som muligt i fri Luft.

Sundhedsstyrelsen, 17. Oktober 1918.

I pressen havde man holdt øje med sygdommen inden den kom til Danmark, og blandt journalisterne var der ret delte meninger om, hvor alvorligt man skulle tage sygdommen. Det ændrede sig dog, da sygdommen ramte Danmark.

- Man ser at dagbladene og formiddagsbladene begynder at forholde sig kritisk til myndighederne, og man ser overskrifter i stil med 'Vil de overhovedet gøre noget?', fortæller Mathias Mølbak Ingholt.

Og i aviserne kunne man tydeligt følge, hvordan sygdommen ramte det danske samfund. Begravelsesannoncerne talte for sig selv.

Den spanske syge slap sit greb om Danmark igen i løbet af 1919, og på verdensplan døde epidemien ud i 1920. Da havde mellem 15.000 og 18.000 danskere mistet livet som følge af sygdommen. Det svarede til 0,5 procent af befolkningen.

Men kan vi bruge historien om den spanske syge til noget i dag her 100 år efter? Svaret er ja, hvis man spørger Hans Trier og Tommy Heisz.

- Den her sygdom ramte jo fuldstændig vilkårligt, så i historien om den spanske syge er der også historien om den menneskelige urfrygt,

der sætter ind, når der kommer kræfter udefra, som vi ikke kan styre – og hvordan vi tackler den, siger Tommy Heisz og fortsætter:

- Selvom vores samfund har udviklet sig siden 1918, er det stadig interessant at undersøge, hvordan mennesket reagerer under så voldsomme begivenheder, så vi på den måde kan blive klogere på os selv.

Man ved ikke med sikkerhed, hvorfor det især var unge mennesker mellem 20 og 40, der blev ramt af den spanske syge. Nogle forskere mener, det skyldes virus typen, som folk i denne aldersgruppe ikke havde været udsat for som små, hvorfor immunsystemet ikke var udstyret med de rette antistoffer.

Den spanske syge var en influenza meget lig den fugleinfluenza - H5N1 - der udviklede sig til en pandemi i 00'erne.

Det farlige ved influenzaen er, at den muterer, så den kan smitte mellem mennesker. Det er det, man mener, skete tilbage i 1918 - ligesom i 2005.

Der var fyldt på hospitalsstuerne under den spanske syge, hvor patienterne lå side om side.

Fordi influenzaen var luftbåren, måtte lægerne bære masker for ikke selv at blive smittet.

**Statsminister
Mette Frederiksen
Glæder sig med et
stor smil over, at nu
er vaccinationer-
ne mod coronaen
begyndt.
Det glade smil og
klappen i hænderne
er ikke til at tage fejl
af - Hun er synligt
glad på danskernes
vegne.**

Corona optimisme

Så kom der! skal jeg spørge, så kom der, hvad?
Jo det, som gør folket noget så glad.
Corona vaccinen, er fragtet hertil.
Selv "Mette"* bryder ud i et kæmpe smil.
"Dagen er historisk," til pressen hun siger,
fra i dag af, kan vi mærke optimismen stiger.
De folk, som de første, fik nålen at mærke,
de blev udråbt som helte, og er meget stærke.
Pressen spørger: "hvordan mon de har det,"
har de det godt nok, og mon de kan klare det?
Men alle de smiler, "Vi kunne slet intet mærke"
Husk på, vi er blevet udråbt som vi er de stærke.
De siger, nu skal der gang, i vore hjem.
vi får gæster igen, hvor har vi savnet dem.
Men ungdommen skumler, de går rundt og knurrer,
man kan da måske, også kalde dem lidt sure.
Hvorfor blev det ikke os, som kom først,
vi har ventet længe, for at få slukket vor tørst.
Cafeer er lukket, vores håb er snart forbi,
En festival, kan vi ikke engang boltre os i.
Men Brostrøm til unge, til drenge til piger
bestemt, men med glimtet i øjet siger:
"De ældre har slidt og slæbt her i landet,
derfor er den første vaccine nu landet.
I deres favør, er det så svært at fatte?
jeg synes bestemt, det er dem der skal ha' det!"
Nogle er friske andre er svage,
skal de ikke have lov at få lykkelige dage?

Leo Skaaning

An Wåt's saga

Når man roder i gamle gemmer, hænder det man finder noget spændende, som er værd at dele med andre.

Bogen her, som er skrevet af H.P. Hansen beskriver en original fra Herning, som alle kendte fra bybilledet, hvor hun ofte gjorde sig bemærket.

En lille historie om Ann Wåt skal derfor med i ASRA nyt.

I forordet står der:

Når en maler eller fotograf skal lave et billede af en ældre, fornem dame, da gælder det først og fremmest om at billedet bliver smukt.

Ligheden kommer i anden række, og derfor skal dybe rynker udjævnes og fremstående knopper fjernes. Men, for dem der elsker naturen og det naturlige, er det anderledes tiltalende at se et billede af en gammel rynket bondekone uden forskønnelse, thi et sådant ansigt fortæller meget mere, end et udvisket og forskønnet gør.

På samme måde går det med levende skildringer.

Forfatteren kan undlade at omtale de mindre smukke sider og skrøbeligheder ved den person, han beskriver, og så får man en ensidig og forskønnet, men mindre ægte, billede af vedkommende

Da byen blev besat af værnemagten, kom tyskerne og deres færd naturligvis til at gøre et ikke altid behageligt indtryk på An Wåt, og hun gjorde nu og da også et vist indtryk på de fremmede krigskarle.

En dag gled hun på Torvet om på sin brede bagdel, der var ingen fare for hun skulle slå sig, når hun passede på hovedet, og det gjorde hun; men det så jo farligt ud da hun trimlede. og et par tyske soldater sprang øjeblikkeligt til og hjalp hende op, idet de gik ud fra at hun var jyde og ikke jøde, thi i sidste til fælde, havde de vel sparket til hende. Det var derfor ikke med særlig uvilje, at hun nu og da snakkede med de fremmede soldater i førstningen. Det vil sige, nogen egentlig samtale kunne der af gode grunde ikke være tale om, da Ann ikke forstod tysk og soldaterne ikke forstod jysk; Men Ann kæftede op, og tyskerne morede sig over hendes ”gebärder”.

En dag Ann var i krigshumør, stillede hun sig op forved en soldat, der stod vagt ved indgangen til ”kommandantur” i Missionshotellet.

Så gloede hun lidt på karlen, skar en fjollet grimasce og sagde: **Først tuk’ i vå missionshus, o no hår i tawn’ æ missionshotel - sæj mæ: Æ i ve o blyw missions?**

Dørvogteren der stod stram som nogen tinsoldat, måtte naturligvis ikke stå og underholde sig med befolkningen, og da han heller ikke forstod et muk af, hva Ann sagde, så tav han kvar, men Ann fortsatte; **Hwa stor du**

dæ’ at’r? og da der stadig intet svar kom, drejede hun af, idet hun råbte:

Ka han et’ snak’ - pjat’røw!

Det harmede naturligvis, da tyskerne okuperede Missionshuset, hvor hun tilbragte så mange gode stunder.

Nu var der et værre bulteri i disse lokaler af de mange tyskere med deres ”Gepäk”

I de mørkeaftentimer, drev byens løse tøjter om i kvarteret, og soldaterne drev sortbørs forretninger, med cigarettørstende knægte. Det var ikke den slagtdræbende verdslighed, missionshuset var bestemt til.

En dag Ann Wåt’ kom forbi, stod døren åben. Nysgerrigt stak hun hovedet indenfor.

Rummet var fyldt med etagesenge, soldater, oppakninger, ølkasser og tobaksrøg, da råbte Ann indædt arrigt: **Er i hæ eno i sat’ner!**

Der blev som bekendt, løjet meget, både bevist og ubevist under verdenskrigen, og jeg tør ikke garantere for, at det er helt pålideligt, når en en dag fortalte, at Ann Wat’ havde været henne hos tyskerne i missionshuset, og bedt om en lille håndsregning - hun ville gerne have to af de øverstbefalende i De gamles hjem likvideret, som det hed i de tyske beretninger, når de havde myrdet danske borgere.

Og en anden fortalte, og det lyder nok sandsynligt, følgende: Da Ann blev klar over, at det nu var tyskerne, der regerede, fik hun en dag den geniale ide, at hun kunne alliere sig med

værnemagten om, at få de to kvindfolk som hun trods sine utallige offensiver og strategiske bevægelser ikke hidtil havde kunnet magte, fjernet.

Så stak hun af op til Hotel Eyde, hvor hun traf en tjener: *A vel snak' mæ ham æ general, hæjer de æ forn höw'er!* sagde hun.

Så skal de vistnok ned til Vestergades skole, sagde tjeneren. Og nu bissede Ann ned til skolen; men derfra viste man hende til Missionshotellet, hvor hovedkvarteret fandtes.

Ann fik dog ikke audiens. Vagten spærrede vejen for hende, hun var for gammel, og nu måtte hun skuffet og brummende opgive planen om at få bestyrerinden fjernet.

Et par dage før hun døde, kom hun gående hen ad fortovet ved hovedgaden, da hun fik øje på en tysk soldat, der kom i retning mod hende, spærrede hun med et vejen for ham, og så brugte hun en voldsom "Braffel" Manden forstod naturligvis ikke et muk af hvad hun sagde, men han forstod hendes internationale "gebärdensprache", da hun skar en betegnende grimasse, og slyngede sin lange tunge ud imod ham som nogen kamæleon. Han blev synligt genert ved hendes optræden, og da hendes råben vakte munter opmærksomhed, foretog krigeren en omgående bevægelse, hvorved han slap fra hende; men et øjeblik efter mødte Ann en anden tysker, og nu gentog den samme scene sig

Ann Wät - Glad kone fra Herning

faktaboks:

H.P.Hansen

H.P. Hansen, Hans Peter Hansen, 2.10.1879-26.2.1961, museumsforstander. Født i Holing, Herning købstadsg, død i Herning, begravet sst. (Vestre kgd.). Han tjente som ung forskellige steder i Midtjylland og blev ved et hestebid delvis uarbejdsdygtig, hvorfor han læste til præliminæreksamen (1899) og uddannede sig som konservator. Konservatoruddannelsen blev hans levebrød, samtidig med at han passede Herning museum og uddannede de konservatorelever.

Slid og dårlig løn

”Pigeløn var ikke lige med Ligeløn”

Livet som enlig mor i mellemkrigstiden var ikke nemt. Der var endnu ikke indført ligeløn, og kvinders løn var i 1930'erne kun 60 procent af, hvad en mand fik i det samme job.

Samtidig havde kvinder de dårligst betalte job. Hver tredje kvinde arbejdede med husligt arbejde. Det var for eksempel de såkaldte husassistenter, der hjalp til med rengøring, børnepasning og madlavning hos borgerskabet.

I 1939 tjente en husassistent 76 kroner om måneden. Til sammenligning tjente butikspersonale 213 kroner og direktører hele 1.680 kroner om måneden.

En arbejdsuge var på 48 timer, og man havde kun fri om søndagen. Så en enlig mor havde ikke meget tid til at tage aftenundervisning, der kunne give hende et bedre arbejde.

(Kilde: ”Danmarks Kultur ved aar 1940”, Det Danske Selskab, Svend Dahl (red.), Det Danske Forlag, 1942.)

Danmark - Dagligdag

I 1950'erne havde danskerne generelt en stærk tro på, at fremtiden så lysere ud end fortiden, og drømmene voksede. Der opstod nye muligheder for uddannelse, og årtiets afslutning var blandt andet præget af, at der var mere arbejde at få og flere materielle goder til befolkningen.

Efter 2. verdenskrig trængte mange boliger til en kærlig hånd, og der var ikke blevet bygget mange nye under krigen. I starten af 50'erne var bolig-manglen således stor, og samtidig var det svært at skaffe såvel arbejdskraft som byggematerialer.

Som årtiet skred frem gjorde alment boligbyggeri dog sit indtog, men de nye lejligheder, der typisk havde både centralvarme og eget køkken og bad, var for dyre. De typiske danskere boede i små boliger, og bolig-manglen afholdte en stor del af ungdommen fra at flytte hjemmefra.

Husholdningen

Hjemmet skulle holdes pænt og ordentligt, og det var kvindens job og kvindens job alene – manden gik jo på arbejde. Og selv om mange kvinder også arbejdede i 50'erne, forblev husholdningen deres domæne, og det var derfor ikke unormalt, at kvindens arbejds-uge nærmede sig 70-80 timer. For

at løse kvindernes nye problem med dobbelt beskæftigelse, skulle dagligdagen forenkles, og her stod Husholdningsrådet klar med gode råd til, hvordan det skulle kunne lade sig gøre – struktur, plan og orden. I mange hjem blev den danske husmoder også hjulpet godt på vej af moderne hårde hvidevarer som for eksempel køleskab, vaske-maskine, symaskine og det moderne komfur, der afløste det gamle brændekomfur. Sådanne materielle goder var naturligvis ikke for alle, men sammen med andre nye produkter blev de symboler på status og velstand.

Jobbet

I løbet af 1950'erne skete der en markant udvikling, da kvinderne bevægede sig uden for hjemmets trygge rammer og begyndte at arbejde. Industrien havde brug for arbejdskraft, og her var der plads

til begge køn. Til trods for kvindernes lave løn var arbejderfamilier ofte afhængige af både mandens og kvindens indtægt. I middelklassen var det derimod ofte en selvfølge, at kvinden stoppede på arbejdsmarkedet, så snart der kom børn ind i billedet. I mange tilfælde ville manden samtidig gerne kunne forsørge familien på egen hånd.

Billedet herunder er et typisk arbejderhjem fra 1950'erne. Hjemmet er bygget op, og indgår i Arbejdermuseet udstilling i Rømersgade i København.

Det offentlige

Velfærdstaten begyndte at tage form i løbet af 50'erne, og gennem årtiet overtog det offentlige en række opgaver, der skulle lette borgernes byrder. Der kom for eksempel institutioner til børneoppassning, og sundhedsplejersker begyndte at komme på hjemmebesøg for at dæmpe op for sygdomme ved graviditet. Ideologien var, at staten skulle spille en aktiv rolle på alle områder – et ideal om såvel økonomisk som social lighed. I praksis gik det i starten relativt langsomt blandt andet på grund af den økonomiske situation, og loven om folkepension fra 1956 kan fremhæves som et af få succesfulde velfærdsinitiativer inden 1960.

Kanslergade forliget

I 1933 var der politisk uenighed, og derfor varslet lockout i Danmark. De ti politikere var udmattede, de havde forhandlet i ca 20 timer for at nå til en aftale.

”Vi kan veltage et glas til afsked”
Statsminister Thorvald Stauning, bød de herrer fra Venstre, koalitionspartneren Det radikale venstre og sine egne partimedlemmer en sjus ud på natten den **30. januar 1933**.

Stedet var statsministerens lejlighed i Kanslergade på Østerbro i København. De ti politikere var udmattede, det havde forhandlet i 20 timer for at nå frem til en aftale, der kunne afværge den varslede storlockout på arbejdsmarkedet og afhjælpe landbrugets afsætningsproblemer og gældsbyrder, endelig ville de reformere socialpolitikken

Det var krisetid oven på den depression efter Wall Street krakket i 1929.

Og i Danmark truede kombinationen af arbejdsløshed et gældsplaget landbrug og uro på arbejdsmarkedet det med at vælte samfundet over ende. Sådan sagde Stauning i i hvert fald i avisen et par dage tidligere.

Men man kunne alligevel ikke nå til enighed.

Staunings samlever Augusta Ericson, holdt herrerne med vådt og tørt

i samtlige 20 timer, nu måtte hun i kælderens efter Whisky.

Afskedsstemningen og antagelig også Whiskyen, skabte en løsere atmosfære, og i løbet af kort tid, talte politikerne sig frem til en aftale.

Kanslergade forliget, som hyppigt omtales som det største forlig i landets politiske historie, var en realitet. Forliget var komplet.

Venstre fik billigere lån til landbruget og en devaluering af kronen, så landbrugs eksporten ville få lettere kår. Socialdemokratiet fik en forlængelse af overenskomsterne, og afblæste dermed lockouten, ligesom partiet fik store, offentlige anlægsarbejder, der ville gavne beskæftigelsen.

Endelig lovede Venstre ikke at stemme imod en stor socialreform udformet af socialminister K.K.Steinkec.

Socialreformen var en omfattende snering og sammenskrivning af mange socialpolitiske lovkomplekser.

Men den rumme også helt nye tanker. Først og fremmest fremhævede den rettighedsprincippet, så hel eller delvis offentlig forsørgelse ikke længere skul-

le betragtes som almisser, og gives ud fra skønsprincipper.

Det var nu en retting som en hver dansk borger kunne nyde godt af. Socialreformen kaldes ofte for fødslen af den moderne danske velfærdsstat. Stauning var blevet statsminister igen i 1929 - med Det radikale Venstre som koalitionspartner.

Det var en regering med flertal i Folketinget

Men Landstinget flertal bestod stadig af Venstre og konservative, et af partierne skulle med i et forlig, hvis der skulle lovgives.

I 1930'ernes økonomiske krise krævedes en handlekraftig og en manøvredygtig regering.

Efter den korte regeringsperiode i midten af 1920'erne havde Stauning statsministererfaring og handlekraft. Manøvredygtigheden hjalp oppositionen godt med til.

For efter den nye konservative formand John Christmas Møller, væltede Venstres regering i 1929, var de to oppositions partier i konstant konkurrence med hinanden.

Stauning skulle bare antyde, at han ville lave forlig med det Konservative Folkeparti, så stod Venstre klar til samarbejde og omvendt.

Ved valget i 1935, gik Socialdemokraterne til valg på sloganet: Stauning eller Kaos, og vandt 46% af stemmerne den absolut største stemmeandel for partiet nogensinde.

Socialdemokratiet var nu ikke længere kun et arbejderparti.

Det var et folkeparti!

Ved valget i 1935 lavede Oskar Hansen en sang, som havde stor opmærksomhed. Titlen på sangen var:

”Stauning igen”

og gik på melodien:

Det er dig jeg kan li' gi mig lov til at fri - Anne Mari

***Valgets tone er den,
til hvert hjem når den hen:***

Stauning igen.

***Både kvinder og mænd
synger med nu på den***

Stauning igen.

***Lad andre kun rumle så meget de kan,
for det toner og traller fra by og fra land:
Folkets vilje, min ven, både er og bli'r den
Stauning igen.***

I Slutningen af 1930'erne stod Stauning på højdepunktet af sin karriere. Han var den helt central magtfaktor i dansk politik, og hans partis beundrede og respekterede leder.

Augusta Erichsen og Thorvald Stauning i æresboligen på Valeurvej i Hellerup, som blev han givet i 1934.

FH-Vestjylland Medlemmer

FH Vestjylland arbejder for dig! For bedre løn- og arbejdsforhold og et stærkere velfærdssamfund. Vi koordinerer og styrker samarbejdet på tværs af fagforeninger i området. FH Vestjylland er en selvstændig forening, men vi arbejder inden for rammerne af Fagbevægelsens Hovedorganisations politiske grundlag og vedtægter.

Blik og Rørarbejderforbundet

Farmakonomforeningen

BUPL

FOA

Danmarks Lærerforening

Fødevarerforbundet NNF

Dansk El-Forbund

HK

Dansk Metal

Hærens Konstabel og Korporalforening

Dansk Musiker Forbund

Kost og Ernæringsforbundet

Dansk Socialrådgiverforening

Malerforbundet

Dansk Sygeplejeråd

PROSA

Fagligt Fælles Forbund

Vigtigt med fælles løsning

De 17 nye sektioner er resultatet af et stort og gennemgribende arbejde efter fusionen mellem de to hovedorganisationer LO og FTF, der trådte i kraft 1. januar 2019. Nu er LO's tidligere 41 lokale sektioner og FTF's tidligere 5 regioner gået sammen og har etableret de nye FH-fællesskaber pr. 1. januar 2021.

”At nå frem til en fælles løsning har krævet, at alle var villige til at flytte sig og bøje sig mod hinanden. Nu er vi i mål, og jeg vil gerne sige en stor tak til de mange lokale repræsentanter – fra alle medlemsorganisationer – som har været dybt engagerede i opgaven med at skabe en ny lokal struktur i FH. Det er vigtigt, at alle har haft indflydelse og kan se sig selv i den nye struktur, og det, har jeg stor tiltro til, er lykkedes,” siger Lizette Risgaard.

Husk

Generalforsamlingen

Onsdag den 24. Februar 2021 kl. 19,00

I fælleslokalerne i Historiens Hus

Museumsgade 32. Herning

Dagsorden jvf. Vedtægterne.

ASRAs vedtægter kan læses på vores hjemmeside www.asra.dk - Forslag til behandling på dagsordenen skal være formanden i hænde senest 14 dage før generalforsamlingen.

Alle er velkommen til at høre foredraget før generalforsamlingen. Foredraget i år bliver holdt af:

Hans Enevoldsen
afgæet formand fra LO Nordvestjylland
ved årsskiftet 2020 /21

**Hans Enevoldsen vil fortælle om sit liv, og
hans arbejde for og i LO .**

Alle er ligeledes velkommen til at overvære generalforsamlingen, dog skal det bemærkes, at det kun er medlemmer af ASRA, der har tale og stemmeret.

Bestyrelsen